

преброяването през 1900 г. (89 549) с тези от преброяването през 1992 г. (287 723) свидетелстват, че за периода 1900-1992 г. циганите у нас нарастват повече от три пъти.

За същия период "турците" у нас нарастват малко повече от два пъти. Те обаче периодически се изселват, поради което данните за тях не отразяват напълно вярно реалното им увеличение по нашите земи. Друг е въпросът, че към групата "турци" по силата на исторически заложената тенденция системно се включват мюсюлмани от нетурски (български, татарски, цигански и други) среди. За да се избегнат тези усложнения в сравнението по-правдиво ще бъде циганското население да се съпоставя с българите. А, както сочат приведените данни, за периода 1900-1992 г. българите се увеличават два пъти и половина. Това означава, че циганите бележат по-голямо нарастване спрямо коренното население на страната, което обаче не се характеризира с изключителна разлика, за каквато така много се говори сред някои лица и среди, чужди на истината за етническото състояние и неговите перспективи на страната.

Наистина, в посочените данни правят впечатление два момента, нуждаещи се от определена интерпретация.

Първият момент засяга намаляването на броя на ромите при преброяването през 1920 г. (98 451) спрямо същия при преброяването през 1910 г. (133 296). Това намаление следва да се обясни най-вече с нежеланието на част от циганите да регистрират ромския си етнически произход. Както е известно, по време на трите войни в началото на века (Балканската, Междусъюзническата и Първата световна) циганите участват наравно с българите в защита на териториалната цялост и държавния суверенитет на България, вследствие на което засилват българистичната си ориентация и адаптацията си към българския етнос и неговата култура. Последиците от войните и тежките политически условия на живот след разгрома на правителството на БЗНС и убийството на Александър Стамболийски обаче стагнират българизма сред ромите. Затова и по време на следващите преброявания на населението значителна част от българеещите се цигани отново се манифестират като принадлежащи към етническата група на ромите.

Вторият момент засяга обратната тенденция - рязкото нарастване на броя на ромите през 1992 г. (287 732) спрямо броя на същите през 1974 г. (172 046). Това нарастване